

Цимбалюк І.О. Місцеві податки та збори у формуванні фінансових ресурсів територій / І.О.Цимбалюк // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: [матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (29-30 трав. 2016 р.)] відп.ред. Л.Ліпич. – Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2016. – С. 155-157.

УДК 336.221.4(447)

Цимбалюк Ірина Олександрівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та оподаткування

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТЕРИТОРІЙ

Важливою складовою територіальних фінансових ресурсів є місцеві податки та збори, економічний зміст яких полягає у забезпеченні державних органів влади на місцевих рівнях фінансовими ресурсами для виконання покладених на них функцій та завдань, що перебувають у їх самостійному розпорядженні і акумулюються у відповідних бюджетах. Таким чином, існування місцевих податків і зборів відповідає в першу чергу інтересам територіальних громад, від імені яких діють органи місцевого самоврядування, оскільки такі платежі є виключно їх фінансовою базою.

Повноваження місцевих органів самоврядування, щодо встановлення місцевих податків та зборів визначені Податковим Кодексом, згідно якого податок на майно та єдиний податок є обов'язковими до встановлення. Стосовно збору за місця для припаркування транспортних засобів та туристичного збору сільським, селищним та міським радам надано право самостійно вирішувати питання щодо їх запровадження, керуючись нормами Податкового кодексу. Зокрема до повноважень місцевих рад належить встановлення у зазначених межах ставок єдиного податку для першої та другої груп платників, ставки туристичного збору та збору за місця для припаркування; визначення переліку податкових агентів при нарахуванні та сплаті туристичного збору [1].

Зарахування місцевих податків та зборів до відповідних місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України.

Однією із проблем існуючої системи оподаткування є низька частка надходжень від справляння місцевих податків та зборів до місцевих бюджетів України. Діюча система місцевого оподаткування не забезпечує фінансової автономії та незалежності місцевого самоврядування, що негативно впливає на показники виконання місцевих бюджетів та на стан територіальних фінансів загалом.

На сьогодні найбільші надходження серед місцевих податкових платежів забезпечує єдиний податок, до складу якого, відповідно до змін Податкового кодексу у 2015 році, було включено фіксований сільськогосподарський податок. Суттєве зростання надходжень від єдиного податку спостерігається

завдяки його сплаті фізичними особами – підприємцями, частка яких становить більше 70%.

Ефективність виконання функцій та повноважень органів місцевого самоврядування дуже часто залежать від обсягу фінансових ресурсів, що надаються державою. Майнове оподаткування сьогодні вважається потенційним джерелом збільшення доходної частини місцевих бюджетів [2]. В контексті цього, великі надії на забезпечення суттєвого джерела коштів покладаються на ведений в дію з 1.01.2015 року принципово новий податок на майно, який забезпечує реалізацію фіскальної функції, а також є одним із видів податків на розкіш.

Податок на майно об'єднує у своєму складі три платежі – податок на майно, відмінне від земельної ділянки; відносно новий для податкової системи України транспортний податок та земельний податок, який у 2015 році був переведений зі складу загальнодержавних у місцеві податки.

Провівши податкову реформу 2015 року, уряд планує податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки визначити як один із основних бюджетоутворюючих податків місцевого рівня. Але станом на 2014 рік, він займає одну із найменших позицій в наповненні місцевого бюджету. Тому, потрібно здійснити ще ряд важливих і ефективних заходів, щоб закріпити податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки на чіткій провідній позиції [3, с. 148].

Отже, проведені останніми роками податкові реформи внесли значні корективи у перелік місцевих податків і зборів. Однак, не зважаючи на проголошений урядом курс на децентралізацію, новий кількісний склад місцевих податків та зборів не забезпечив якісних змін у структурі надходжень до місцевих бюджетів, залишивши частку податкових платежів на низькому рівні, недостатньому для забезпечення фінансової незалежності місцевих органів самоврядування.

Не зважаючи на ряд суттєвих змін, а саме, переведення єдиного податку, фіксованого сільськогосподарського податку, земельного податку в категорію місцевих та введення в дію податку на нерухоме майно; запровадження транспортного податку та туристичного збору, все ж оптимізація та підвищення активності територіальних фінансових ресурсів потребують подальших досліджень вдосконалення такого важливого складника, як місцеве оподаткування.

Список використаної літератури

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1329896557051809>.
2. Шуліченко Т. В. Надходження майнових податків до місцевих бюджетів України / Т. В. Шуліченко. // Економіка. Управління. Інновації. – 2010. – № 1. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_1_25
3. Цимбалюк І.О. Місцеві податки та збори в системі територіальних фінансових ресурсів України // Територіальні фінансові ресурси Західного прикордонного регіону України: історія, сьогодення, перспективи [Текст] : кол. моногр. / А. В. Кулай, В. А. Гром, О. М. Карліна [та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Карліна М. І. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 400 с. – С. 121-149.